

Заняття 2: Достовірність Біблії. Книги Мойсея

Головні періоди: Короткий виклад книг Мойсея в Біблії.

Біблійний матеріал: Огляд книг Мойсея

розглянемо чотири з чотирнадцяти періодів біблійської історії:

Цілі уроку: Ознайомитись із:

порядком групування книг Мойсея;

розглянути чотири з чотирнадцяти періодів біблійської історії:

Книги Мойсея

Мойсей, людина, яка вивела народ Ізраїлю з Єгипту, написав перші п'ять книг Біблії.

Книга Буття охоплює широкий проміжок часу, більший за будь-яку іншу книгу Біблії. В її початкових главах розповідається про як Бог створив всесвіт, надав форму Землі та рив людські

Ці книги називаються:

- Буття
- Вихід
- Левит
- Числа
- Повторення Закону

те,

СТВО-

істоти. Від самого початку в Бутті показано, що Бог має тісні, особисті взаємостосунки з людством. Простеживши за розселенням перших представників людського роду на Середньому Сході, Буття звертається до Авраама та його родини. Тут розповідається про життя чотирьох поколінь нащадків Авраама, починаючи приблизно від 2050 року до н.е.

Буття завершується розповіддю про те, як правнуки Авраама (зараз відомі як ізраїльтяни) опинились в Єгипті, куди їх запросив оселитись фараон - єгипетський цар.

Книга Вихід продовжує розповідь про те, що з ними відбувалось через чотириста років. Минулі століття не були щасливими для народу Ізраїль. Зростаюча ворожість єгиптян скінчилась для ізраїльтян повним поневоленням.

Мойсей народився в одній такій родині рабів. Але завдяки винятковому збігові обставин він був усиновлений донькою фараона, яка зростила його у царській родині. У віці сорока років, дізнавшись правду щодо свого походження, Мойсей здійснив відчайдушну спробу звільнити свій народ. Коли йому це не вдалось, Мойсей утік до пустелі на схід від Єгипту. Там він прожив ще сорок років.

І тоді Бог з'явився Мойсееві та звелів повернутися до Єгипту, зібрати навколо себе свій народ та звільнити його від рабства. Мойсей негайно скорився. Він вирушив прямо до фараона та зажадав від нього волі для народу Ізраїль. Коли ж фараон відмовився виконати цю вимогу, Бог надіслав численні біди та нещадно покарав Єгипет.

Нещастя та спустошення, врешті-решт, переконали єгиптян, які чинили опір звільненню, у тому, що вони неспроможні подужати Божу волю. Одразу (причому історії невідомі інші подібні випадки) вони звільнили ізраїльтян та дозволили їм залишити країну. Історики називають цю подію виходом, грецькою мовою exodus. Звідси і походить назва книги - Вихід.

В останніх 28 главах Виходу розповідається про події перших кількох місяців після того, як ізраїльтяни залишили Єгипет. У цей час Бог дав Мойсееві закони, за якими він мав керувати народом Ізраїль. Серед цих законів були особливі приписи, зараз відомі як Десять Заповідей. Викарбувані на двох кам'яних скрижалях, Десять Заповідей містили головні правила, дотримування яких Бог очікував від Свого народу. Чотири заповіді було присвячено тому, як треба вшановувати Бога, а шість інших пояснювали, як треба

поводитися по відношенню до своєї родини та ближніх. Більш детально ми розглянемо ці заповіді дещо пізніше.

Левит, третю книгу Мойсееву, названо так за іменем одного з колін народу Ізраїль. Левіти походять від Левія, третього сина Якова. Левітом був і Мойсей, і саме це коліно вибрав Бог слугувати посередниками у Його спілкуванні з Ізраїлем. В Книзі Левит Бог дає левітам особливу настанову, як саме слід здійснювати богослужіння серед їхнього народу. Тут знаходяться також сотні інших настановлянь, що стосуються регулювання суспільного та родинного життя ізраїльтян.

Для сучасної людини Левит є найважчою для розуміння книгою в усій Біблії. Це зумовлено величезною культурною відстанню, що відокремлює нас від часів Мойсея. Книга Левит посилається на величезну кількість звичаїв, ритуалів та прийнятих у тому суспільстві умовностей, які були майже усюди забуті вже століття тому. Проте ця книга містить важливі принципи, на яких ми будемо зупинятися згідно з тим, як будемо просуватись у вивченні Біблії.

Четверта книга Мойсеева називається Числа, тому що вона розпочинається з опису першого перепису населення серед синів Ізраїлевих. Проте цей перепис не посідає у Числах чільного місця. Перш за все Числа - це історична розповідь про перші сорок років по тому, як народ Ізраїль залишив Єгипет. Протягом цих років ізраїльтяни кочували посушливими пустелями Синайського півострова.

На своєму шляху вони почали зіштовхуватися з ворожими їм народами. В Книзі Чисел розповідається про перші битви ізраїльтян з цими народами та про те, як Бог допоміг Своему народові отримати перемогу. В цих битвах поступово зростала воєнна майстерність Ізраїлю, і наприкінці книги ми бачимо, як ізраїльтяни стають табором біля кордонів Ханаана та готові заволодіти ним.

Саме в цей час помирає Мойсей. Передчуваючи наближення смерті, він написав велику за обсягом прощальну промову та виголосив її перед народом Ізраїль. Ця промова стала основою його п'ятої книги - **Повторення Закону**, назва якої розтлумачується як «другий виклад закону».

У прощанні зі своїм народом Мойсей оглянув усе добро, яке зробив Бог для синів Ізраїлевих, нагадав їм один за одним усі моральні принципи, які Бог закликав їх дотримуватись, і попросив ізраїльтян знов довіритись цим принципам. Весь народ поклявся дотримуватись Божих заповідей на своєму шляху до Ханаану. Потім Мойсей передав провід над народом Ізраїль чоловікові на ім'я Ісус Навин, який був поруч з Мойсеєм від часів виходу з Єгипту. Призначивши наступника, Мойсей піднявся на далеку гору і незабаром по тому помер.

Мойсей залишив по собі не тільки загартований народ, готовий до захисту своєї нової батьківщини, але й п'ять найголовніших книг Біблії. У цих книгах, і перш за все у Бутті та Виході, закладено фундаментальні поняття, на яких побудована вся решта Біблії. Тільки засвоївши ці принципи, ми спроможемося зрозуміти все значення подальших подій, що описуються в Біблії. Саме тому наступні п'ять глав ми присвятимо основним сюжетам із цих книг.

При цьому ми розглянемо чотири з чотирнадцяти періодів біблійської історії:

- *Часи початків;*
- *Часи родини Авраама;*
- *Часи єгипетського рабства;*
- *Часи поневірянь у пустелі.*

Книга Буття охоплює два з цих періодів: Часи початків та Часи родини Авраама. В перших дванадцяти главах Виходу розповідається про часи єгипетського рабства. У решті Виходу ми побачимо перші місяці життя народу Ізраїль у Синайській пустелі. Наступні роки цих блукань зображено у

Левиті, Числах та Повторенні Закону.

У наведеній нижче таблиці перераховано основні події та знакові фігури життя народу Ізраїль, які ми розглянемо під час вивчення цих періодів. Можливо, буде корисним час від часу повертатися до цієї таблиці, аби швидко встановити, що відбувалося у той чи інший період.

Період	Основні події	Знакові фігури
Часи початків	Створення світу Створення людського роду Перші вияви непослуху людини перед Богом Перше вбивство Загальна гріховність людського роду Потоп, що пощадив лише одну людину та його родину Повторне заселення землі	Адам та Єва Кайн та Авель Ной
Часи родини Авраама	Обіцянки Бога для Авраама Народження синів Авраама Принесення в жертву Ісака Одруження Ісака та народження його синів Мандрування Якова та чвари у родині ЖиттЗя Йосипа в Єгипті Переселення родини Якова до Єгипту	Авраам Сарра та Агар Лот Ізмаїл Ісак Ревека Ісав Яків Рахіль Дія Йосип
Часи єгипетського рабства	Народження Мойсея Зустріч Бога та Мойсея біля палаючого куща Єгипетські кари Вихід Поразка єгипетського війська	Мойсей Маріям Аарон
Часи поневірян у пустелі	Десять Заповідей Будівництво скинії, де Ізраїль вшануватиме Бога Встановлення суспільних та релігійних законів Повідомлення дванадцяти розвідників Покарання Ізраїлю Богом за невіру Перші завойовані території біля Ханаану Прощальне звернення Мойсея Смерть Мойсея	Мойсей Аарон Маріям Ісус Навин Калев Валаам Балак

Роздуми: Чи Ви згодні? Обміркуйте та викажіть свою точку зору.

В сравнении с Библией все человеческие книги являются малыми планетами, которые свой свет и блеск получают от Солнца.

Роберт Бойль (1627-1691), англійський хімік і фізик

Священное Писание не может ни в каком случае ни говорить лжи, ни ошибаться; изречения его абсолютно и неприкосновенно истинны.

Галілео Галілей (1564-1642) Італійський фізик і астроном